

ad nr. 3.

Som nævnt er de her givne beføjelser en fortsættelse af de normale fondsfunktioner, der hidtil i første række har været varetaget af Statens almindelige Videnskabsfond og — for så vidt angår støtten til dansk videnskab i forbindelse med mellemfolkelig forskning — af Rask-Ørsted Fondet. Man har ikke, før man har indvundet flere erfaringer, ment at kunne foreslå ændringer i de bestemmelser, der regulerer Rask-Ørsted Fondets organisation og funktioner. Det er imidlertid klart, at forskningsrådene må have frihed til også at interessere sig for de områder, som er dette fonds centrale arbejdsopgave.

Til behandling af indsendte ansøgninger vil det kunne blive nødvendigt at nedsætte særlige ad hoc udvalg, der eventuelt vil kunne suppleres med sagkyndige, hentede uden for rådets egen kreds.

ad nr. 4.

Ved denne bestemmelse foreslås der givet forskningsrådene beføjelse til at tage initiativ til gennemførelse af påtrængende forskningsopgavers løsning. I de almindelige bemærkninger er det i maj 1965 af Forskningsudvalget for natur- og lægevidenskab afgivne forslag om en omdannelse af to af kommissionerne under Statens almindelige Videnskabsfond nævnt. I dette forslag anføres, at det inden for særlige forskningsområder kan vise sig nødvendigt at oprette selvstændige forskningsinstitutioner, enten fordi det pågældende forskningsområde ikke har tilstrækkelig tilknytning til de bestående højere læreanstalters virksomhed, eller fordi forskningsopgaverne mest effektivt løses ved samarbejde mellem forskere fra forskellige forskningsområder. Det anføres endvidere i forslaget, at nye forskningsområder, der endnu ikke er inddraget i læreanstalternes undervisning, og hvis permanente karakter man ikke kan bedømme med sikkerhed, med fordel vil kunne oprettes uden for læreanstalterne og eventuelt — når deres udvikling gør det naturligt — overføres til disse. Som eksempel nævnes oprettelse af særlige forskningslaboratorier inden for områder, der erfaringsmæssigt vanskeligt kan dyrkes ved en bestående læreanstalt, etablering af videnskabelige arbejdsgrupper inden for læreanstalter og institutioner samt i særlige tilfælde oprettelse af forskerstillinger. Denne beskrivelse af de opgaver, som forskningsrådene bør tage initiativ til i kraft af de bevillinger, der stilles til deres rådighed, har fuldt ud kunnet tiltrædes af FFU. Disse opgaver vil lægge et stort ansvar på forskningsrådene. Medens det på den ene side er nødvendigt at sikre den fornødne offentlige og parlamentariske kontrol med forskningsrådenes virksomhed, må det på den anden side

anses for et meget afgørende princip, at der tilstås rådene den videst mulige frihed til selv at disponere inden for de givne bevillingsrammer. Det vil derfor hverken være rimeligt eller hensigtsmæssigt på forhånd at fastsætte en øvre udgiftsgrænse for projekter, som forskningsrådene kunne iværksætte på egen hånd, d. v. s. uden forelæggelse for ministeriet.

Såfremt et projekt skønnes at blive af mere permanent karakter, må det være iværksat på en sådan måde, at det i givet fald kan bringes til opmærksomhed, uden at bevillingsmyndighedernes stilling rent praktisk er foregribet.

Hensynet til det offentlige interesse i at følge med i forskningsrådenes arbejde bør søges tilgodeset ved en aktiv debat om de årlige beretninger fra rådene og fra FFU, der vil kunne kommentere rådernes beretninger, ligesom det forudsættes, at forskningsrådenes budgetter — i så vid udstrækning som muligt — indeholder konkrete oplysninger om de planer, der påtænkes ført ud i livet ved forskningsrådenes eget initiativ i kraft af de foreslåede bevillinger. Forskningsrådenes budgetter skal i øvrigt drøftes i centraludvalget og bør også forelægges FFU til udtalelse. Dette materiale kan danne grundlag for en drøftelse i det kontaktudvalg mellem politikere og forskere, der er nedsat af folketingsrådet, og resultaterne af forskningsrådenes varigere arbejdsopgaver vil derved kunne følges år for år af det offentlige.

Et krav om en helt gennemført budgetlægning for forskningsrådenes egne arbejdsopgaver er dog utilrådelig, da det som tidligere nævnt er af betydning, at uforudsete, men påtrængende behov i en vis udstrækning kan imødekommes uden forsinkelser. For fondsopgavernes vedkommende kan de naturligvis ikke budgetlægges i samme forstand, men man må tage det behov, der i det forløbne år har manifesteret sig, i betragtning.

ad nr. 5.

En forudsætning for denne meget betydningsfulde samordning er også den tidligere nævnte nødvendige brede indsigt i det pågældende forskningsområde. Det er derfor væsentligt ved sammensætningen af de enkelte forskningsråd at søge sikret, at alle områdets hovedafsnit samt forskningens brugere inden for området er repræsenteret i det enkelte forskningsråd.

Stk. 2. Det for fondene fulgte princip, at bevillingerne gives som rådighedssummer, hvoraf uforbrugte beløb kan overføres til senere anvendelse, er af mange grunde væsentligt og bør også være gældende for forskningsrådenes virksomhed. Under de